



STORTINGET

Innst. 140 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Dokument 8:1 S (2023–2024), punkt 7

Innstilling fra Stortingets presidentskap om endringer i Reglement om register for stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser og om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen og Seher Aydar om å styrke habilitetsreglene og gjenreise tillit til demokratiet

Til Stortinget

1. Bakgrunn

1.1 Om forslagene

I innstillingen fremmes forslag om endringer i Reglement om register for stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser («reglementet»). Det foreslås at alle aksjehandler en representant foretar, skal meldes inn, og at disse også skal være synlige i det offentlige registeret. Dette kommer i tillegg til dagens krav om en oppdatert oversikt over representantenes aksjeholdninger. Det foreslås også at det skal stilles mer omfattende krav til informasjonen som skal oppgis om den enkelte transaksjon.

Videre foreslås det i innstillingen at endringer i registeret skal meldes inn oftere enn tidligere, nærmere bestemt at representantenes frist for å melde inn endringer skal reduseres fra én måned til to uker. Tilsvarende skal registeret oppdateres oftere for offentligheten, dvs. annenhver uke istedenfor månedlig. For indirekte eierskap, hvor det er særregler, foreslås det også å stille krav om hyppigere oppdateringer av informasjonen.

Reglementets § 15 angir at representantene «kan» registrere opplysninger som ikke er omfattet av de positivt angitte registreringspliktene ellers i reglementet. Denne utfyllende og mer generelle registreringsmuligheten foreslås omgjort til en registreringsplikt og vil da legge et enda tydeligere ansvar på representantene for å identifisere alle forhold som kan innebære en interessekonflikt. Reglementet, og alle endringsforslagene, er basert på det grunnleggende prinsippet at representantene har ansvaret for at egne opplysninger i registeret er oppdaterte og uttømmende i henhold til reglementet.

I den etiske veilederen for stortingsrepresentanter er det gitt uttrykk for at det også kan oppstå interessekonflikter når det er snakk om forhold hos deres nærstående. Det legges i innstillingen i tråd med dette til grunn at det bør være åpenhet om særskilte eierinteresser og verv mv. også hos representantenes nærstående.

Regler om registreringsplikt for nærståendes interesser reiser imidlertid noen problemstillinger som bør vurderes nærmere før det utarbeides bestemmelser om det, herunder ivaretagelse av personvern hensyn og krav om lovhjemmel eller samtykke. Det er derfor behov for at dette vurderes nærmere før det fremmes konkrete forslag om endringer i reglementet om dette.

I tillegg til de foreslåtte endringene i reglementet vil det bli utviklet en mer tidsriktig teknisk løsning for registeret. Et sentralt element vil kunne være automatiserte løsninger der hvor det er tilgjengelig. Slike løsninger vil i størst mulig grad søkes basert på informasjon i sanntid. Et annet sentralt element vil være bedre søkemuligheter og andre forbedringer av funksjonaliteten i det offentlige registeret.

1.2 Dokument 8:1 S (2023–2024)

Etter at presidentskapet tidligere i høst satte i gang en gjennomgang av reglementet for det økonomiske registeret, ble det i Dokument 8:1 S (2023–2024) fremmet et representantforslag fra Marie Sneve Martinussen og Seher Aydar «om å styrke habilitetsreglene og gjenreise tillit til demokratiet». Ett av forslagspunktene gjelder mulige endringer i reglementet for det økonomiske registeret og ble fordelt til presidentskapet (punkt 7):

«Stortinget ber presidentskapet legge fram forslag for Stortinget om endringer i Reglement om register for stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser som sikrer:

- At antall aksjer og verdi på transaksjonstidspunktet registreres.
- At opplysningsplikten skal omfatte alle medlemmer av husholdningen, herunder ektefelle/samboer.
- At registeret legges om fra periodisk til løpende registrering og publisering.
- Et søkbart arkiv over historiske transaksjoner.
- At det vurderes en registreringsplikt som også omfatter ansatte, enten generelt eller i særlige tilfeller.
- At det vurderes en sanksjoneringshjemmel for manglende opplysninger.»

De øvrige seks forslagspunktene i representantforslaget gjaldt andre forhold og ble fordelt til justiskomiteen. Presidentskapet har inkludert de ovenfor gjengitte forslagene i sin gjennomgang av reglementet, og de er i stor grad ivaretatt i endringsforslagene som fremmes i innstillingen.

1.3 Gjeldende reglement

Stortingets gjeldende reglement for det økonomiske registeret sørger for omfattende åpenhet om representantenes verv og økonomiske interesser. Samtidig tar forslagene i innstillingen utgangspunkt i at det er behov for å øke åpenheten om representantenes verv og økonomiske interesser ytterligere og å sørge for mer oppdatert og tilgjengelig informasjon. Det er viktig for at befolkningen skal ha tillit til det norske demokratiet, at det er åpenhet om alle forhold som kan tenkes å ha betydning for hvordan en representant stiller seg i en sak som behandles i Stortinget. Et godt og dekkende regelverk er også viktig for bevisstgjøring hos representantene når det gjelder håndteringen av slike forhold.

Stortinget etablerte i 1991 en frivillig ordning for registrering av stortingsrepresentantenes og regjeringsmedlemmenes verv og økonomiske interesser. I 2008 vedtok Stortinget å gjøre registreringsordningen obligatorisk for stortingsrepresentantene. Reglementet for registeret er endret flere ganger siden 2008, i flere tilfeller som følge av anbefalinger fra Europarådets antikorrupsjonsorgan «Group of States Against Corruption» (GRECO).

Frem til nå har regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser blitt meldt inn og publisert i samme register som for stortingsrepresentanter, basert på et nærmest identisk regelverk. Regjeringen fremmet nylig Prop. 12 L (2023–2024) Endringer i lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser (hjemmel for registreringsplikt for statssekretærer og politiske rådgivere), hvor det foreslås en hjemmel for å pålegge statssekretærer og politiske rådgivere en tilsvarende registreringsplikt som for statsråder. I forbindelse med denne utvidelsen av kretsen av regjeringspolitikere som skal omfattes av registreringsplikt, fremgår det av nevnte proposisjon at det vil bli etablert et eget register for politisk ledelse i regjeringsapparatet. Følgelig gjelder innstillingen her kun reglementets anvendelse for stortingsrepresentanter og det tilknyttede registeret for dem. Videre utvikling av reglementet og registeret for regjeringspolitikere følges opp av regjeringen.

Dagens reglement for stortingsrepresentanter kombinerer en rekke konkrete og positivt angitte registreringsplikter (§§ 2 til 11) med en generell mulighet til å legge inn andre relevante forhold i registeret (§ 15). I presidentskapets gjennomgang av reglementet er alle registreringspliktene vurdert, samt det tilknyttede regelverket i øvrige bestemmelser slik som frister for registrering mv. Samtidig har presidentskapet hatt særlig oppmerksomhet om § 9 om selskapsinteresser, og da primært handel med aksjer.

Regelverket for registrering av stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser bygger på en avveining mellom offentlighetens tilgang til slik informasjon på den ene siden og på den andre siden vern om representantenes privatliv og personopplysninger og at registreringsplikten ikke skal være uforholdsmessig administrativt krevende for representantene.

1.4 Et åpenhetsregister

Ifølge reglementets § 1 første ledd er formålet med registeret

«å gi en samlet informasjon om stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser som har berettiget interesse for allmennheten».

Det er nærliggende å omtale Stortingets register som et «åpenhetsregister». Hensynet til åpenhet tilsier at offentligheten bør få vite hvilke verv og økonomiske interesser en representant har, slik at mulige interessekonflikter synliggjøres.

For regjeringspolitikere er det i større grad snakk om et «habilitetsregister». Forvaltningslovens habilitetsregler gjelder for regjeringsmedlemmer, statssekretærer og politiske rådgivere, jf. lovens § 10 og § 2 bokstav d, jf. § 6 flg. Det er gode grunner for at det gjelder strengere habilitetsregler for regjeringspolitikere enn for stor-

tingsrepresentanter. En statsråd vil for eksempel regelmessig selv fatte eller ha avgjørende innflytelse på beslutninger som kan ha direkte betydning for bestemte rettssubjekter.

For stortingsrepresentanter vil det svært sjelden være tale om inhabilitet i formell forstand ved behandling av saker i Stortinget. Dette omtales slik i «Etisk veileder for stortingsrepresentantene» (under punktet «Møteplikt og habilitet»):

«Det er bare helt unntaksvise at en representant vil være inhabil til å delta i behandlingen av en sak. Etter gjeldende praksis vil dette være tilfellet ved behandlingen av representantens egen fullmakt etter et stortingsvalg og ved behandlingen av spørsmål om konstitusjonelt ansvar for representanten. Dette er situasjoner som oppstår svært sjelden.»

Den etiske veilederen for representantene illustrerer videre hvordan registre for henholdsvis stortingsrepresentanter og regjeringspolitikere skal dekke ulike behov:

«Stortinget tilhører ikke forvaltningen, og det er ikke naturlig at Stortingets virksomhet skal være underlagt de samme inhabilitetsreglene som gjelder der. Stortingets vedtak beror oftest på politiske vurderinger og er av en annen karakter enn forvaltningsvedtak. De treffes av Stortinget i plenum, ofte etter forslag fra regjeringen, og de er mer generelle enn forvaltningens vedtak.

Prinsippet om folkerepresentasjon innebærer at nasjonalforsamlingens medlemmer har en bred tilknytning til yrker og næringer, befolkningsgrupper og interesser i ulike deler av landet. I den grad representantene er med på å fatte vedtak som kan ha fordeler eller ulemper for dem selv, vil det som regel dreie seg om interesser som omfatter større grupper i samfunnet og ikke særinteresser som er spesielle for en enkelt eller noen ganske få av Stortingets medlemmer eller deres nærmeste.»

Samtidig presiserer den etiske veilederen at en stortingsrepresentant må være seg bevisst mulige interessekonflikter:

«Det kan likevel være grunn til å minne om at representantene, som en del av den politiske offentlighet, må være forberedt på å få sin objektivitet og upartiskhet undersøkt. Det er opp til den enkelte å utøve skjønn i tilfeller der en sak helt eksplisitt berører representantens egne eller familiens interesser.»

Ved situasjoner hvor det kan foreligge slike interessekonflikter, inneholder den etiske veilederen flere oppfordringer til representantene for å unngå unødvendig spekulasjon om skjulte motiver. Vedkommende bør i slike tilfeller for eksempel ikke påta seg saksordførerskap eller fungere som talsperson utad, det være seg under saksbehandlingen i komiteen, i partigruppen eller i ordskiftet om saken. Det kan også være naturlig å informere komiteen, partigruppen og andre represen-

tanter om forhold som vil kunne oppfattes som en interessekonflikt.

Den etiske veilederen nevner også muligheten for å melde inn den mulige interessekonflikten under § 15 i reglementet om det økonomiske registeret, hvis allerede registrerte opplysninger ikke gir informasjon som synliggjør det aktuelle forholdet. Det vises dessuten til at representantene ved behov kan be om råd fra presidentskapet om hvordan en slik sak bør håndteres.

1.5 Utvikling av Stortingets register

Dagens tekniske løsning for Stortingets økonomiske register er relativt enkel og har begrenset funksjonalitet. I kjølvannet av gjennomgangen av reglementet vil det bli utviklet en mer tidsriktig teknisk løsning for registeret.

Det vil være nødvendig med enkelte tekniske tilpasninger for at endringene som foreslås i denne innstillingen, skal kunne tre i kraft som foreslått. Disse tilpasningene vil kunne gjennomføres relativt raskt. Det vil derimot ta lengre tid å få på plass en ny og mer moderne teknisk løsning for Stortingets register. Den tekniske forbedringen vil følgelig skje i to faser: 1) nødvendige tilpasninger i dagens løsning i første omgang og 2) deretter utvikling av en helt ny og vesentlig mer funksjonell løsning.

Et sentralt element i en slik ny teknisk løsning vil kunne være automatiserte registerordninger der hvor det er tilgjengelig. Det vil innebære at relevant informasjon om representantene hentes automatisk fra tilgjengelige kilder og integreres i registerløsningen. Videre vil slike løsninger i størst mulig grad søkes basert på informasjon i sanntid.

Et annet sentralt element i den nye tekniske løsningen som skal utvikles, vil være bedre søkemuligheter for brukerne og andre forbedringer av funksjonaliteten i det offentlige registeret. Det vil også bli utviklet et mer funksjonelt grensesnitt mot representantene for deres oppdatering av sine opplysninger. Man vil se på muligheten for større grad av standardisering av informasjonen som oppgis, herunder «rullegardinmenyer» der hvor det er hensiktsmessig. Det vil igjen gi mer standardisert og presis informasjon i det offentlige registeret.

1.6 Andre nordiske land

Nasjonalforsamlingene i Danmark, Sverige, Finland og Island har registreringsordninger som i stor grad ligger på Stortingets økonomiske register. Det er bare i Sverige at slike regler er lovfestet. Øvrige land har som for Norges del forankret slike regler i sin forretningsorden med tilhørende reglement eller instruks. Til forskjell fra de andre landene publiseres ikke det svenske registeret for offentligheten, men det kan søkes om innsyn i registrerte opplysninger. Ingen av landene har innført registreringsplikt som omfatter nærstående.

Allerede med dagens regler har Stortinget en mer omfattende registreringsplikt for selskapsinteresser enn øvrige nasjonalforsamlinger i Norden. Alle de andre landene har en nedre grense for slik registreringsplikt, i motsetning til Stortinget. Med forslaget i innstillingen her om registreringsplikt og offentlighet om alle aksjehandler, ikke bare aksjebeholdninger, vil den norske registreringsplikten sikre enda mer åpenhet sammenholdt med andre nordiske land.

Blant de øvrige nordiske land har kun Finland bestemmelser som minner om § 15 i Stortingets reglement, som med forslaget i innstillingen her pålegger representantene en generell registreringsplikt for relevante forhold som ikke omfattes av de positivt angitte registreringspliktene i reglementet ellers.

Ingen av landene har moderne tekniske løsninger for registrering, og administrasjonen fører i svært begrenset grad «kontroll» med registreringen. De folkevalgte har selv ansvar for at opplysningene som registreres, er riktige og fullstendige. Ingen av landene har automatiserte løsninger for innhenting av informasjon om representantene (fra foretaks- eller aksjonærregistre eller lignende) og dermed heller ikke tilgjengeliggjøring av opplysninger om selskapsinteresser eller annet i sanntid. I alle landene slettes opplysningene fra det offentlige registeret når en representant fratrer sitt verv, samtidig som informasjonen arkiveres.

1.7 Håndtering av innsideinformasjon i Stortinget

Bestemmelser om registrering av selskapsinteresser har også en side knyttet til etterlevelse av regelverket om behandling av innsideinformasjon. Verdipapirhandellovens handelsforbud, rådgivningsforbud og forbud mot å dele innsideinformasjon med uvedkommende gjelder også for stortingsrepresentanter og andre som har sitt virke i Stortinget. Det forekommer relativt sjelden at Stortinget håndterer innsideinformasjon, men det er likevel viktig at reglene følges når en slik situasjon oppstår. Presidentskapet utarbeider derfor nå retningslinjer for behandling av innsideinformasjon i Stortinget.

Formålet med slike retningslinjer er å øke bevissheten om reglene blant representantene og å gi råd og veiledning om hvordan lovens forbud mot å dele innsideinformasjon med uvedkommende kan etterleves i praksis, i tråd med lignende retningslinjer og rutinedokumenter i departementene.

1.8 Registreringsplikt for ansatte i Stortingets administrasjon

Med hjemmel i statsansatteloven § 39 a kan den enkelte statlige virksomhet etablere en registreringsordning for ansattes verv og økonomiske interesser. Regist-

ring forutsetter at dette er nødvendig sett hen til virksomhetens ansvars- og arbeidsområder og den ansattes stilling eller funksjon. Stortingets administrasjon har satt i gang et arbeid for vurdering av en slik registreringsplikt for utvalgte ansatte i administrasjonen.

2. Nærmere om forslagene

2.1 Registrering av alle aksjehandler og mer informasjon om dem

2.1.1 GJELDENE REGLER

Gjeldende § 9 i reglementet omhandler selskapsinteresser og pålegger representantene å registrere både direkte og indirekte eierskap og eierinteresser en representant ellers forvalter. Selskapets navn og ansvarsform skal oppgis, samt eierandelen.

Dagens løsning når det gjelder selskapsinteresser, går ut på at registeret har en oppdatert oversikt over representantenes aksjebeholdninger. Registeret gir ikke informasjon om den enkelte aksjehandel, men den registrerte aksjebeholdningen oppdateres hver gang den enkelte representant melder inn endringer. Fristen for innmelding er i dag senest én måned etter at nye opplysninger forelå. Videre trenger ikke en representant å melde inn aksjehandler som ikke lenger har aktualitet, hvis vedkommende ikke har rukket å melde inn transaksjonen før opplysningene allerede er utdaterte.

2.1.2 PRESIDENTSKAPETS MERKNADER

Presidentskapets flertall, alle unntatt tredje visepresident Morten Wold, mener det bør innføres krav om at alle aksjehandler en representant foretar, skal meldes inn, og at disse også skal være synlige i det offentlige registeret. Dette bør kombineres med et krav om en oppdatert oversikt over representantens aksjebeholdning, slik det allerede følger av gjeldende regler.

Presidentskapets flertall ser at en slik løpende plikt til å melde inn alle aksjehandler i utgangspunktet ikke er praktikabel for innkalte vararepresentanter, i motsetning til hva som er tilfellet for innvalgte stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter. Flertallet viser i den forbindelse til at § 12 første ledd har egne regler om frister for sistnevnte grupper, som innebærer en løpende plikt til å melde fra om endringer. Det kan fint kombineres med en plikt til å melde fra løpende om alle aksjehandler. For innkalte vararepresentanter er derimot en slik plikt vanskelig å forene med at de i henhold til § 12 andre ledd, som flertallet mener er en velbegrunnet regel, kun skal melde inn opplysninger til registeret første gang de eventuelt møter i Stortinget, og deretter når de møter på ny.

Slik presidentskapets flertall ser det, bør det derfor for denne gruppen, som i dag, i utgangspunktet være tilstrekkelig at de oppdaterer informasjonen om sin aksjeholdning når de møter på ny. De bør ikke bli ilagt en løpende registreringsplikt i perioder hvor de ikke møter i Stortinget, og det bør heller ikke stilles krav om at de skal oppgi alle aksjehandler som de har foretatt i mellomtiden. Flertallet foreslår derimot at det bør stilles krav om at de melder inn alle aksjehandler som de foretar mens de møter i Stortinget.

Flertallet mener at det bør stilles mer omfattende krav til informasjonen som skal oppgis om den enkelte transaksjon. Det bør kreves opplyst tidspunkt for når transaksjonen er foretatt, og hva som er verdien på transaksjonstidspunktet. Det bør også kreves opplyst antall aksjer som er kjøpt eller solgt, i tillegg til endring i eierandel.

Flertallet viser til at det i dag er praksis for at det er tilstrekkelig å angi at eierandelen i et selskap er under én prosent, hvis så er tilfelle. Det er særlig praktisk når en representant har aksjer i et børsnotert selskap, hvor eierandelen gjerne er svært liten og ikke alltid lett tilgjengelig for representanten. Flertallet mener denne praksisen bør endres, og at det som et klart utgangspunkt skal oppgis presis eierandel, også når den er under én prosent. Der hvor det ikke er mulig for representanten å angi presis eierandel, vil man med flertallets forslag i denne innstillingen likevel ha informasjon om antall aksjer som representanten har i vedkommende selskap.

Av språklige hensyn foreslår flertallet at ordet «vedkommende» erstattes med «representanten» to steder i § 9 første ledd.

På denne bakgrunn foreslår flertallet at reglementets § 9 første ledd, samt nytt andre ledd, skal lyde:

«Selskapsinteresser (aksjer, andeler m.m.) som *representanten* selv eier enten direkte eller indirekte gjennom et annet selskap, eller som *representanten* forvalter. Selskapets navn og ansvarsform oppgis, samt eierandelen og *antall aksjer mv.* Utbytte av selskapsinteressene oppgis ikke.

Alle transaksjoner som en innvalgt stortingsrepresentant eller fast møtende vararepresentant foretar på vegne av seg selv eller andre, er registreringspliktige. For innkalte vararepresentanter gjelder tilsvarende registreringsplikt kun mens de møter. Om den enkelte transaksjon skal det, i tillegg til det som er angitt i første ledd, oppgis når transaksjonen er foretatt, og hva verdien er på transaksjonstidspunktet.»

Nåværende andre til femte ledd blir tredje til sjette ledd. Flertallet foreslår at sjette ledd (nåværende femte ledd) skal lyde:

«Uavhengig av *fjerde* og *femte* ledd skal økonomiske interesser som eies indirekte gjennom et annet sel-

skap eller andeler i aksjefond eller annet verdipapirfond meldes inn dersom det foreligger særlige personlige eller økonomiske interesser som kan gi grunnlag for mulige interessekonflikter.»

Presidentskapet ønsker mest mulig åpenhet knyttet til stortingsrepresentanters økonomiske interesser. Det at det er åpenhet og transparens er viktig for demokratiet. Selv om stortingsrepresentanter som hovedregel ikke kan være inhabile, er det viktig med åpenhet slik at media og innbyggere kan stille spørsmål ved politiske beslutninger. Presidentskapet mener slik åpenhet bør gjelde all offentlig sektor i størst mulig grad. For å sikre dette, ønsker presidentskapet et offentlig aksjonærregister som oppdateres fortløpende og skal være åpent tilgjengelig. Dagens offentlige aksjonærregister oppdateres én gang i året, noe som ikke er tilfredsstillende for å sikre reell åpenhet og offentlighetens mulighet til kontroll.

Presidentskapet viser til at Stortinget tidligere har bedt om dette uten at det har kommet på plass. Stortinget fattet 16. juni 2014 følgende vedtak (vedtak nr. 496 (2013-2014)):

«Stortinget ber regjeringen etablere en offentlig løsning med informasjon om eiere av aksjeselskaper som sikrer større åpenhet, med etablering i løpet av 2015.»

Presidentskapet vil understreke at fordelene med et fortløpende oppdatert aksjonærregister er at dette vil gjelde hele samfunnet, og man unngår dermed «gråsoner» ved at personer med tilknytning til politikere eier aksjer uten at det er åpenhet rundt dette.

Tredje visepresident, Morten Wold, mener det er mer hensiktsmessig å få et slikt løpende oppdatert offentlig aksjonærregister på plass enn å lage særregler for stortingsrepresentanter, og eventuelt deres nærstående. Begge deler vil være dekket med et slikt aksjonærregister, og dette medlem legger til grunn at det også vil inneholde oversikt over alle aksjehandler som foretas. Flertallets forslag vil, slik dette medlem ser det, føre til mer byråkrati og unødvendig dobbeltarbeid.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer og innføring av løpende oppdatering av et offentlig aksjonærregister innen 1. juni 2024.»

Presidentskapets flertall, alle unntatt tredje visepresident Morten Wold, viser til at det per nå er uavklart når et slikt løpende oppdatert offentlig aksjonærregister vil være på plass. Flertallet støtter intensjonen i mindretallets forslag, men mener

det ikke er ønskelig å utsette innføring av plikt for stortingsrepresentanter til å melde fra om alle aksjehandler. Flertallet mener dessuten det er behov for å se an hvordan et slikt løpende oppdatert offentlig aksjonærregister vil bli utformet, herunder om det vil gi informasjon om alle aksjehandler og ikke bare oppdaterte aksjeholdninger, og om det også vil dekke indirekte eierskap.

Flertallet viser for øvrig til at et lignende forslag er fremmet i Dokument 8:11 S (2023-2024) fra representantene Ingvild Wetrhus Thorsvik, Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Abid Raja, Grunde Almeland, Alfred Jens Bjørlo, Ola Elvestuen og André N. Skjelstad, punkt 7:

«Stortinget ber regjeringen raskest mulig få på plass et oppdatert aksjonærregister i sanntid.»

Flertallet viser til at dette forslaget for tiden er til behandling i justiskomiteen.

2.2 Hyppigere oppdateringer

2.2.1 GJELDENE REGLER

Det fremgår av reglementets § 12 første ledd at stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter skal melde inn sine opplysninger innen én måned etter at et nyvalgt storting har trådt sammen. Deretter skal endringer eller tillegg rapporteres innen én måned etter at nye opplysninger forelår. Det er egne regler i § 12 andre ledd om frister for vararepresentanter som kun møter når de blir innkalt. De må legge inn sin opprinnelige registrering første gang de møter, og så er det ikke krav om oppdatering før de møter på ny.

Innen 20 dager etter at registreringsfristen er utløpt etter nyvalg, skal registeret være tilgjengelig for allmennheten. Registeret skal oppdateres med endringer innen ti dager etter at representanten har meldt fra om dem. Publisering praktiseres slik at det legges ut en oppdatert versjon av registeret i pdf på Stortingets nettsider ca. én gang per måned.

Det er i den tekniske løsningen for dagens register ikke sporbart (uten kompliserte tekniske operasjoner) når den enkelte representant har lagt inn endringer. Både internt og eksternt er det derfor kun ved å sammenholde forskjellige versjoner av publiserte registre at man kan identifisere de endringer som er gjort.

2.2.2 PRESIDENTSKAPETS MERKNADER

Presidentskapet kan ikke se at det er behov for raskere rapportering ved nyvalgt storting. Fristene for den opprinnelige registreringen og publiseringen ved begynnelsen av en stortingsperiode bør være relativt romslige, slik at den opprinnelige registreringen hver stortingsperiode kan gjøres grundig og uttømmende.

Presidentskapetets flertall, alle unntatt tredje visepresident Morten Wold, mener at fristen innvalgte stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter har for å melde inn endringer til registeret, kan reduseres fra én måned til to uker. Dette bør i reglementet angis som «ti virkedager», slik at det tas høyde for helligdager. Flertallet foreslår at det i samme setning i § 12 første ledd bokstav b gjøres en språklig forbedring slik at «de nye opplysninger» skrives i bestemt form, slik: «de nye opplysningene».

Flertallet mener det er viktig at det offentlige registeret er så oppdatert som mulig. Med dagens tekniske løsning for registeret er det ikke mulig å oppdatere den enkeltes opplysninger løpende i det offentlige registeret. Systemet er basert på at det må legges ut en ny versjon av hele registeret hver gang det oppdateres. Når ny teknisk løsning er på plass, vil det være med en funksjonalitet som gjør at den enkeltes opplysninger kan oppdateres fortløpende.

Flertallet foreslår derfor at det inntil videre angis i § 12 første ledd bokstav b at det offentlige registeret skal oppdateres annenhver uke istedenfor månedlig slik praksis er i dag. Det bør angis som «minst annenhver uke», slik at det ikke er noe til hinder for å oppdatere oftere hvis det er mange endringer i registeret. Det bør videre angis at det ikke er nødvendig med slike oppdateringer i juli måned. Flertallet foreslår dessuten at det tydeliggjøres at det i denne sammenheng er snakk om det offentlige registeret, som er omtalt i § 16 som «det elektroniske registeret». Flertallet mener det bør være konsistens i begrepsbruken, slik at man benytter samme begrep i § 12.

Flertallet foreslår at reglementets § 12 første ledd skal lyde:

«For innvalgte stortingsrepresentanter, og vararepresentanter som er fast møtende, gjelder følgende regler:

- a. Opplysninger til registeret skal meldes til Stortingets administrasjon innen én måned etter at nyvalgt storting har trådt sammen. Innen 20 dager etter at registreringsfristen er utløpt etter nyvalg, skal registeret være tilgjengelig for allmennheten ved publisering på Stortingets nettsider.
- b. Endring av, eller tillegg til tidligere registrerte opplysninger, skal meldes innen *ti virkedager* etter at de nye *opplysningene* forelår. Vedkommende representants tidligere registrerte data arkiveres, og *det elektroniske* registeret oppdateres *minst annenhver uke, med unntak av juli måned.*»

Tredje visepresident, Morten Wold, viser til punkt 2.1.2 ovenfor, og vil her fremheve at et løpende oppdatert offentlig aksjonærregister vil medføre at det ikke er behov for at representantene må oppdatere slik informasjon selv. Dette medlem kan derfor ikke se

at det er grunnlag for å skjerpe inn representantenes frist for å melde inn endringer.

Av dokumentasjons- og arkivhensyn mener presidentskapet at det må etableres en teknisk løsning for Stortingets register som også gjør at all endringshistorikk bevares, enten den gjøres tilgjengelig i det offentlige registeret eller eventuelt kun er tilgjengelig ved begjæring om innsyn. Presidentskapet viser til at dette ikke er mulig med dagens tekniske løsning, slik at et slikt krav ikke er praktisk mulig å innføre før ny teknisk løsning er på plass. Det vil ta noe tid, og presidentskapet vil komme tilbake til Stortinget om dette. Akkurat hvordan et slikt krav skal reguleres, vil da også avhenge av utformingen av den nye tekniske løsningen. Det samme gjelder krav om løpende oppdatering av den enkeltes opplysninger.

Presidentskapets flertall, alle unntatt tredje visepresident Morten Wold, presiserer i denne sammenheng at for aksjehandler vil presidentskapets forslag innebære at all historikk for den enkelte er tilgjengelig i det offentlige registeret, og at det vil legges til rette for dette allerede i nåværende tekniske løsning.

2.3 Særlig om indirekte eierskap

2.3.1 GJELDENE REGLER

Det er angitt i reglementets § 9 andre ledd at endringer i selskapsinteresser som eies indirekte gjennom et annet selskap, skal meldes inn to ganger i året, henholdsvis innen én måned etter at Stortinget har trådt sammen i høstsesjonen, og senest innen 1. april i vårseksjonen. Dette er et unntak fra hovedregelen i § 12 første ledd bokstav b om at endringer i registeret skal meldes inn innen én måned etter at de nye opplysninger forelå. Unntaket er begrunnet med at det vil kunne være tidsmessig krevende for en representant løpende å oppdatere registeret om indirekte eierskap.

2.3.2 PRESIDENTSKAPETS MERKNADER

Presidentskapet er av den oppfatning at det fortsatt er behov for en særregel når det gjelder fristen for å melde fra om endringer i indirekte eierskap etter § 9. Det er ikke alltid slik at en representant har løpende kontroll med eller innsyn i investeringer som gjøres av et selskap hvor vedkommende har et direkte eierskap. Enda mer utfordrende kan det være å holde oversikt over hvilke investeringer som gjøres i videre ledd.

Samtidig mener presidentskapets flertall, alle unntatt tredje visepresident Morten Wold, at det også her er grunnlag for en betydelig innstramning av fristen. Istedenfor halvårlig innrapporte-

ring av endringer i indirekte eierskap foreslås det et krav om månedlig oppdatering. Det forutsetter at plikten til å registrere indirekte eierskap ikke strekkes for langt. Det er i prinsippet krav om at man skal rapportere om indirekte eierskap også i videre ledd, ikke bare eierskap som innehas av selskapet hvor man har direkte eierskap. Flertallet vil understreke at dette ikke må praktiseres slik at det blir uhåndterlig for representantene. Videre mener flertallet at det er behov for en særregel for eierskap i børsnoterte selskaper når det gjelder det eierskap de har i andre selskaper. Slik informasjon er lett tilgjengelig for offentligheten på andre måter. Flertallet foreslår derfor at det ikke skal være krav om at representantene må oppgi slikt indirekte eierskap gjennom børsnoterte selskaper. Det vil da holde å oppgi eierskapet man har (direkte eller indirekte) i det børsnoterte selskapet.

Flertallet vil tilføye at det kan være behov for en presisering av unntaksbestemmelsen i § 9 tredje ledd. Unntaket fra registreringsplikt for indirekte eierskap er basert på at man har en viss eierinteresse eller innflytelse på et investeringsselskap for at det skal være rimelig å kreve detaljert informasjon om videre eierskap. Flertallet mener det er behov for å gjøre det enda klarere i bestemmelsen at vilkårene for unntak er knyttet til investeringsselskapet og ikke det videre eierskapet.

Flertallet foreslår på denne bakgrunn at det som med flertallets forslag ellers her blir § 9 tredje og fjerde ledd (nåværende andre og tredje ledd), skal lyde:

«Endringer i selskapsinteresser som eies indirekte gjennom et annet selskap, skal meldes inn *innen utgangen av hver måned*. Det er ikke krav om å oppgi eierskap som børsnoterte selskaper har i andre selskaper.

Selskapsinteresser som eies indirekte gjennom et annet selskap er ikke omfattet av registreringsplikten dersom vedkommende, sammen med nærstående (jf. aksjeloven § 1-5 (1)), eier mindre enn 10 pst. av investeringsselskapet, og heller ikke deltar i investeringsbeslutninger der. Dette unntaket gjelder ikke for selskap som er organisert som ansvarlig selskap (ANS eller DA) eller kommandittselskap (KS).»

Tredje visepresident, Morten Wold, viser til punkt 2.1.2 og sine merknader i punkt 2.2.2 ovenfor.

2.4 Generell registreringsplikt

2.4.1 GJELDENE REGLER

Reglementets § 15 angir at representantene «kan» registrere opplysninger som ikke er omfattet av de positivt angitte registreringspliktene i §§ 2 til 11, dersom det er tale om interesser av særlig personlig eller økonomisk art som har berettiget interesse for allmennheten. Formålet med bestemmelsen er å fange opp forhold som

kan medføre interessekonflikter, både i konkrete saker og generelt, og som ikke er dekket av §§ 2 til 11.

2.4.2 PRESIDENTSKAPETS MERKNADER

Presidentskapets flertall, alle unntatt tredje visepresident Morten Wold, mener denne bestemmelsen bør gjøres om til en pliktbestemmelse, slik at representantene skal, og ikke bare kan, registrere noe etter § 15 hvis det ikke er dekket av øvrige bestemmelser i reglementet. Dette vil legge et tydelig ansvar på representantene når det gjelder å identifisere forhold som kan innebære en interessekonflikt. En slik generell plikt må nødvendigvis være noe skjønnspreget. Det vil dermed ikke alltid være helt opplagt hvordan man skal avgrense denne plikten og kontrollere om den er oppfylt. Flertallet mener likevel det er behov for en slik mer generell registreringsplikt for å sikre tilstrekkelig åpenhet om mulige interessekonflikter for en stortingsrepresentant. Samtidig vil flertallet fremheve at plikten til å registrere noe etter § 15 inntreffer når representanten «vurderer» å ha slike mulige interessekonflikter.

Flertallet understreker også at bestemmelsen kun er ment å dekke forhold som har berettiget interesse for allmennheten, og at det er viktig at den også praktiseres i tråd med det. Det vil gjøre registeret mindre informativt om representantene overoppfyller registreringsplikten, i den forstand at de melder inn forhold som klart ikke dekkes av formålet med registeret.

Flertallet foreslår for øvrig at det gjøres en språklig forbedring av § 15 ved at «at han/hun har» erstattes av «å ha». Flertallet foreslår at § 15 skal lyde:

«Dersom en representant vurderer å ha interesser av særlig personlig eller økonomisk art som har berettiget interesse for allmennheten, men som ikke er registreringspliktige etter kap. II, skal slike opplysninger også registreres.»

I denne sammenheng foreslår flertallet at § 1 andre ledd skal lyde:

«Registreringsplikten omfatter alle verv og interesser som nevnt i dette reglementets §§ 2 til 11 samt § 15. Bare eksistensen og arten av de forskjellige interesser skal oppgis, ikke beløp, verdi eller mengde, med mindre dette følger særskilt av bestemmelse i dette reglementet.»

Flertallet viser til at de positivt angitte registreringspliktene i reglementets §§ 2 til 11 er ment å dekke de kategoriene av verv og økonomiske interesser som normalt vil ha berettiget interesse for allmennheten. Flertallet merker seg at formålet med § 15 er å dekke andre forhold som i særlige tilfeller har slik berettiget interesse for allmennheten.

Flertallet viser til at eksempler på noe som unntaksvis kan omfattes av registreringsplikt etter § 15 kan være forhold som ikke dekkes av de spesifikke registreringspliktene ellers i reglementet fordi de ikke oppfyller beløpsgrenser eller kriterier som er angitt der, jf. § 3 tredje ledd, § 7, § 8 første ledd, § 9 a og § 11. Det kan tenkes at slike forhold likevel har berettiget interesse for allmennheten i spesielle situasjoner. Som eksempel kan også nevnes at § 9, som gjelder selskapsinteresser, omfatter visse finansielle instrumenter. Andre finansielle instrumenter er ikke underlagt registreringsplikt etter reglementets kapittel 2. Det er heller ikke handel med valuta. Slikt kan imidlertid være registreringspliktig etter § 15 med flertallets forslag, hvis det i særlige tilfeller kan ha berettiget interesse for allmennheten fordi en representant deltar i behandlingen av en sak hvor det kan tenkes å ha betydning.

Flertallet mener det er viktig med god veiledning til representantene om forståelsen av den generelle registreringsplikten som foreslås i § 15, og det vil bli utarbeidet en skriftlig veiledning om anvendelsen av blant annet denne bestemmelsen før endringene trer i kraft.

Tredje visepresident, Morten Wold, viser til punkt 2.1.2 ovenfor, og kan ikke se at det er nødvendig å gjøre om § 15 til en pliktbestemmelse slik flertallet foreslår. Dette medlem mener gjeldende § 15 dekker behovet for å supplere øvrige bestemmelser i reglementet, og viser dessuten til at det er snakk om en generell og skjønnsmessig bestemmelse.

2.5 Særlig om nærstående

2.5.1 GJELDENE REGLER

Det er i dag ingen særskilte regler i reglementet om registreringsplikt som omfatter representantenes nærstående. Det er under dagens regler mulig å registrere informasjon om nærstående under § 15 i reglementet (andre forhold). Det er relativt sjelden at det gjøres per i dag.

I den etiske veilederen for representantene er det i punktet som omhandler habilitet, lagt til grunn at det for representantene også kan oppstå mulige interessekonflikter når det er snakk om forhold på nærståendes hånd:

«Det er opp til den enkelte å utøve skjønn i tilfeller der en sak helt eksplisitt berører representantens egne eller familiens interesser.»

Et spørsmål er om det bør innføres bestemmelser i reglementet om en registreringsplikt som gjelder representantenes nærstående. Det reiser problemstillinger av en annen karakter enn det som er tilfellet for representantene selv. En selvstendig plikt til å registrere informa-

sjon om nærstående vil for eksempel kreve et annet hjemmelsgrunnlag enn et reglement fastsatt i medhold av Stortingets forretningsorden. Det vil for nærstående bety en lovhjemmel på grunn av legalitetsprinsippet, med mindre registrering baseres på samtykke fra den enkelte.

Videre er det et spørsmål hvem som skal rapportere inn for nærstående – representanten eller den nærstående selv? Personvern hensyn slår også sterkere inn når det gjelder personer som ikke er folkevalgte, og som ved en slik registreringsplikt vil bli utsatt for offentlighetens søkelys på grunn av familieforhold. Ved inkludering av nærstående vil det også oppstå nye spørsmål knyttet til ansvar og kontroll.

Det er her også relevant at stortingsrepresentanter, i motsetning til hva som kan være tilfellet for statsråder, svært sjelden vil kunne være inhabile i formell forstand ved behandlingen av saker i Stortinget. Dette er et moment i vurderingen av om det er forholdsmessig å pålegge nærstående registreringsplikt etter mønster av det som gjelder for stortingsrepresentanter.

2.5.2 PRESIDENTSKAPETS MERKNADER

Presidentskapets flertall, alle unntatt tredje visepresident Morten Wold, mener det bør være åpenhet om særskilte eierinteresser og verv mv. hos representantenes nærstående. Flertallet kan imidlertid ikke se at det er forholdsmessig eller nødvendig å pålegge nærstående av stortingsrepresentanter en omfattende og løpende registreringsplikt. Samtidig mener flertallet det er viktig at regelverket tar høyde for at det av og til kan oppstå situasjoner hvor allmennheten kan ha en berettiget interesse av informasjon om verv eller økonomiske interesser som innehas av nærstående til stortingsrepresentanter. Det kan være tilfellet for eksempel i forbindelse med en enkeltsak som behandles i en stortingskomité, eller mer generelt fordi representanten er medlem av en komité som regelmessig behandler saker av vesentlig betydning for en nærståendes posisjon eller eierinteresser.

Flertallet viser til at inkludering av nærstående i registreringsplikten reiser noen særskilte problemstillinger, blant annet når det gjelder personvern hensyn og kravet om lovhjemmel eller samtykke. Flertallet mener dette må vurderes nærmere før det eventuelt tas inn bestemmelser om nærstående i reglementet. En slik registreringsplikt reiser også spørsmål som gjelder regler om sletting og arkivering og hvor lenge slik informasjon skal være tilgjengelig. Etter noe tid kan tidligere oppgitt informasjon som er arkivert, gjelde personer som ikke lenger er nærstående til vedkommende representant, typisk ved samlivsbrudd. Det reiser også særlige spørsmål hvordan informasjon om nærstående som er mindrerårig, skal behandles. Håndteringen av slike forhold

bør dessuten ses i sammenheng med utviklingen av en ny teknisk løsning for Stortingets økonomiske register og relevant funksjonalitet for ivaretagelse av nærstående og personvern hensyn som vil være nødvendig der.

Presidentskapet merker seg i denne forbindelse at regjeringens representanter i kommunal- og forvaltningskomiteen i Innst. 121 L (2023–2024) til Prop. 12 L (2023–2024) Endringer i lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser (hjemmel for registreringsplikt for statssekretærer og politiske rådgivere) viser til at regjeringen har uttalt at den ønsker å se nærmere på forslag knyttet til registreringsplikt som gjelder regjeringspolitikeres nærstående. Det vises samtidig til at regjeringen har bedt lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet om å se nærmere på spørsmål knyttet til personvern mv. i den anledning. En samlet komité fremmer på denne bakgrunn i nevnte innstilling forslag til anmodningsvedtak om at Stortinget ber regjeringen utrede forslag til registrering av verv og økonomiske interesser for regjeringspolitikeres medlemmer av husholdningen, inkludert ektefeller og samboere, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte. Presidentskapet merker seg at dette forslaget ble enstemmig vedtatt av Stortinget den 12. desember 2023.

Presidentskapets flertall, alle unntatt tredje visepresident Morten Wold, viser til at regjeringen nå skal utrede problematikken rundt nærstående og personvern hensyn mv. De rettslige vurderinger som gjøres i den forbindelse, kan ha interesse for Stortingets arbeid med slike regler for representantene. Det gjelder selv om det vil kunne være behov for ulik informasjonsplikt for henholdsvis stortingsrepresentanter og regjeringspolitikere når det gjelder nærstående. Flertallet viser i den forbindelse til at det gjelder strengere habilitetsregler for regjeringspolitikere enn for stortingsrepresentanter, og at det for Stortingets del er snakk om et «åpenhetsregister», mens det for regjeringens del i større grad dreier seg om et «habilitetsregister».

Flertallet vil sørge for at presidentskapet kommer tilbake til Stortinget angående spørsmålet om en egnet regulering av registrering av representantenes nærstående sine interesser.

Presidentskapet understreker at det som før vil være mulig å registrere informasjon om nærstående under reglementets § 15.

Tredje visepresident, Morten Wold, viser til punkt 2.1.2 ovenfor, og understreker at et løpende oppdatert offentlig aksjonærregister vil dekke både nærstående og andre personer med tilknytning til representantene, i tillegg til representantene selv.

2.6 Grunnlag for behandling av personopplysninger

2.6.1 GJELDENE REGLER

Det er i dagens reglement ikke noen uttrykkelig omtale av behandling av personopplysninger. Personopplysningsloven (lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger) gjennomfører EUs personvernforordning (GDPR) i norsk rett. Det følger av personvernforordningen artikkel 6 nr. 3 at behandling av personopplysninger blant annet for å ivareta en oppgave i allmennhetens interesse, jf. artikkel 6 nr. 1 bokstav e, forutsetter et supplerende nasjonalt rettsgrunnlag. Dagens reglement ble opprinnelig vedtatt i 2008 og inneholder per i dag ingen uttrykkelige bestemmelser om behandling av personopplysninger.

2.6.2 PRESIDENTSKAPETS MERKNADER

Presidentskapet mener det bør gis et klarere og uttrykkelig grunnlag for behandling av personopplysninger i reglementet. Presidentskapet viser til at registrering og offentliggjøring av representantenes verv og økonomiske interesser som regulert i reglementet, klart må anses som en oppgave i «allmennhetens interesse», jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e. Den foreslåtte registreringsplikten medfører at det er nødvendig for Stortinget å behandle personopplysninger for å oppnå formålet med registeret. Presidentskapet merker seg at dette i all hovedsak vil være opplysninger som ikke er av sensitiv karakter.

Presidentskapet viser samtidig til at det ikke kan utelukkes at det vil kunne bli aktuelt å registrere personopplysninger som nevnt i forordningen artikkel 9 i en viss grad. Bestemmelsen gjelder særlige kategorier av personopplysninger, herunder opplysninger om etnisitet, religiøs og politisk overbevisning, helseopplysninger mv. Behandling av slike opplysninger krever etter personvernforordningen særskilt grunnlag.

Presidentskapet merker seg i den forbindelse at reglementets § 2 slår fast at verv i private eller offentlige selskapers og interesseorganisasjoners styrende organer, samt i statlig eller kommunalt organ, skal registreres. Verets art og navn på selskapet, organisasjonen eller organet skal blant annet oppgis. Registerets informasjon om for eksempel verv i interesseorganisasjoner vil kunne synliggjøre forhold knyttet til representanters etnisitet, legning eller religiøse overbevisning. Presidentskapet foreslår derfor at det framgår eksplisitt av reglementet at Stortinget kan behandle også denne typen personopplysninger der dette er nødvendig for at Stortinget skal kunne administrere registeret som fastsatt i reglementet.

Presidentskapet foreslår at et nytt første ledd i § 16 skal lyde:

«Stortinget kan behandle og publisere personopplysninger, herunder personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9, når det er nødvendig i henhold til reglementet her og utførelse av oppgaver i den forbindelse.»

Nåværende bestemmelse i § 16 blir andre ledd. Den angir at de registrerte opplysningene skal tas ut av «det elektroniske registeret» når en representant trer ut av Stortinget. Dette er også begrunnet i personvernhen-syn. Presidentskapet viser til at dette har betydning for publiseringen av tidligere versjoner av registeret. Et slikt krav om «sletting» innebærer at man bør begrense det som ligger tilgjengelig på Stortingets nettsider, til den siste versjonen av registeret. Kravet om sletting innebærer imidlertid ikke at tidligere versjoner av registeret ikke blir arkivert og kan bes om innsyn i etter konkret forespørsel.

2.7 Avtaler med tidligere arbeidsgiver

Presidentskapet registrerer at det trolig ble gjort en utilsiktet strykning av deler av reglementets § 5 da bestemmelsen sist ble endret i 2016, jf. Innst. 319 S (2015–2016). Bestemmelsen gjelder avtaler om permisjon og avtaler av økonomisk karakter med tidligere arbeidsgiver. Endringen den gangen gikk ut på at det ble gjort en tilføyelse for å presisere at lån fra tidligere arbeidsgiver også var omfattet. Uten at det er omtalt i innstillingen eller ellers i Stortingets behandling av endringen, ble den daværende siste passusen i bestemmelsen fjernet:

«[...], pensjonsrettigheter og lignende i den tid vedkommende er medlem av Stortinget.»

Presidentskapet legger til grunn at det var en utilsiktet utelatelse, da bestemmelsen gir mindre mening uten presiseringen av at dette gjelder avtaler som løper mens vedkommende er medlem av Stortinget. Presidentskapet kan heller ikke se noen grunn til at bestemmelsen ikke skal ha med «pensjonsrettigheter og lignende».

Presidentskapet foreslår derfor at § 5 skal lyde:

«Avtaler om permisjon og avtaler av økonomisk karakter med tidligere arbeidsgiver, herunder avtaler om fortsatt lønnsutbetaling, lån eller opprettholdelse av velferdsfordeler, pensjonsrettigheter og lignende i den tid vedkommende er medlem av Stortinget.»

2.8 Kontroll og åpenhet

2.8.1 GJELDENE REGLER

Reglementet er basert på det grunnleggende prinsippet at representantene har ansvaret for at egne opplysninger i registeret er oppdaterte og uttømmende i henhold til reglementet. Stortingets administrasjon gir

løpende veiledning om forståelsen av reglementet for å bistå representantene. Det skjer både ved å besvare enkelthenvendelser og gjennom generell informasjon og veiledning om regelverket som er tilgjengelig for representantene.

Det ble i 2019 innført en kontrollordning i form av en årlig stikkprøvekontroll med et utvalg representanter som trekkes ut for en gjennomgang opp mot offentlig tilgjengelig informasjon ellers. Der hvor det avdekkes avvik, blir det korrigert i dialog med representanten. Det er per i dag Stortingets administrasjon som gjennomfører kontrollen.

2.8.2 PRESIDENTSKAPETS MERKNADER

Presidentskapet legger vekt på at det er behov for god informasjon til representantene om de foreslåtte endringene før de eventuelt trer i kraft. Herunder vil det bli etablert et kontaktpunkt for veiledning og rådgivning for representantene, og det vil bli utarbeidet en skriftlig veiledning om endringene før de trer i kraft. Presidentskapet viser i denne sammenheng dessuten til at særlig det nye kravet om å melde inn alle aksjehandler til det offentlige registeret vil kunne innebære en økt rapporteringsbyrde for representantene. Det samme gjelder den vesentlig kortere fristen for å oppdatere indirekte eierskap.

For å sikre den økte åpenhet som forslagene i innstillingen legger opp til, mener presidentskapet at det bør praktiseres åpenhet om kontrollen med Stortingets register og resultatene av denne. Dette vil også bidra til bevisstgjøring om og etterlevelse av regelverket.

2.9 Ikrafttredelse

Presidentskapet mener endringene, dersom de vedtas, bør tre i kraft så raskt som mulig. Det vil imidlertid ta noe tid å få oppdaterte elektroniske skjemaer og andre tilknyttede forberedelser på plass, herunder tilrettelegging og veiledning for representantene. Presidentskapet merker seg at særlig kravet om å melde inn alle aksjehandler vil kreve særskilte tilpasninger i dagens løsning som vil ta noe tid. Presidentskapet foreslår derfor at endringene skal gjelde fra 1. mars 2024.

Når det gjelder utvikling av en ny teknisk løsning som blant annet legger til rette for automatiserte løsninger og et mer brukervennlig offentlig register, viser presidentskapet til at det vil ta mer tid å få dette på plass. Her vil det bli nødvendig med en omfattende utviklingsprosess og eventuelt en prosess med anskaffelse av én eller flere løsninger som er tilgjengelige på markedet. Inntil videre vil derfor registreringen skje gjennom en tilpasset versjon av eksisterende tekniske løsning.

Presidentskapet viser til at arbeidet med ny teknisk løsning kan tilsi at det blir behov for ytterligere endringer i reglementet, for eksempel knyttet til bruk av og tilrettelegging for automatiserte løsninger, og mulighetsregler for ivaretagelse av personvern hensyn i den forbindelse. Presidentskapet vil i så fall komme tilbake til Stortinget med slike endringsforslag og viser til det som er nevnt ovenfor om innføring av krav til bevaring av endringshistorikk og krav om løpende oppdatering av den enkeltes opplysninger, når ny teknisk løsning er på plass.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra tredje visepresident Morten Wold:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer og innføring av løpende oppdatering av et offentlig aksjonærregister innen 1. juni 2024.

4. Presidentskapets tilråding

Presidentskapets tilråding A romertall I endringer i §§ 5 og 16 og romertall II, samt tilråding B, fremmes av et samlet presidentskap. Tilråding A romertall I øvrige bestemmelser fremmes av alle unntatt tredje visepresident Morten Wold.

Presidentskapet rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

I

I Reglement om register for stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser gjøres følgende endringer:

§ 1 andre ledd skal lyde:

Registreringsplikten omfatter alle verv og interesser som nevnt i dette reglementets §§ 2 til 11 *samt § 15*. Bare eksistensen og arten av de forskjellige interesser skal oppgis, ikke beløp, verdi eller mengde, med mindre dette følger særskilt av bestemmelse i dette reglementet.

§ 5 skal lyde:

Avtaler om permisjon og avtaler av økonomisk karakter med tidligere arbeidsgiver, herunder avtaler om fortsatt lønnsutbetaling, lån eller opprettholdelse av velferdsfordeler, *pensjonsrettigheter og lignende i den tid vedkommende er medlem av Stortinget.*

§ 9 skal lyde:

Selskapsinteresser (aksjer, andeler m.m.) som *representanten* selv eier enten direkte eller indirekte gjennom et annet selskap, eller som *representanten* forvalter. Selskapets navn og ansvarsform oppgis, samt eierandelen og *antall aksjer mv.* Utbytte av selskapsinteressene oppgis ikke.

Alle transaksjoner som en innvalgt stortingsrepresentant eller fast møtende vararepresentant foretar på vegne av seg selv eller andre, er registreringspliktige. For innkalte vararepresentanter gjelder tilsvarende registreringsplikt kun mens de møter. Om den enkelte transaksjon skal det, i tillegg til det som er angitt i første ledd, oppgis når transaksjonen er foretatt, og hva verdien er på transaksjonstidspunktet.

Endringer i selskapsinteresser som eies indirekte gjennom et annet selskap, skal meldes inn *innen utgangen av hver måned. Det er ikke krav om å oppgi eierskap som børsnoterte selskaper har i andre selskaper.*

Selskapsinteresser som eies indirekte gjennom et annet selskap er ikke omfattet av registreringsplikten dersom vedkommende, sammen med nærstående (jf. aksjeloven § 1-5 (1)), eier mindre enn 10 pst. av *investeringsselskapet*, og heller ikke deltar i investeringsbeslutninger *der*. Dette unntaket gjelder ikke for selskap som er organisert som ansvarlig selskap (ANS eller DA) eller kommandittselskap (KS).

Eierandeler i aksjefond eller annet verdipapirfond oppgis ikke.

Uavhengig av *fjerde og femte* ledd skal økonomiske interesser som eies indirekte gjennom et annet selskap eller andeler i aksjefond eller annet verdipapirfond meldes inn dersom det foreligger særlige personlige eller økonomiske interesser som kan gi grunnlag for mulige interessekonflikter.

§ 12 første ledd skal lyde:

For innvalgte stortingsrepresentanter, og vararepresentanter som er fast møtende, gjelder følgende regler:

- a. Opplysninger til registeret skal meldes til Stortingets administrasjon innen én måned etter at nyvalgt storting har trådt sammen. Innen 20 dager etter at registreringsfristen er utløpt etter nyvalg, skal registeret være tilgjengelig for allmennheten ved publisering på Stortingets nettsider.
- b. Endring av, eller tillegg til tidligere registrerte opplysninger, skal meldes innen *ti virkedager* etter at de nye *opplysningene* forelå. Vedkommende representants tidligere registrerte data arkiveres, og *det elektroniske* registeret oppdateres *minst annenhver uke, med unntak av juli måned.*

§ 15 skal lyde:

Dersom en representant vurderer å *ha* interesser av særlig personlig eller økonomisk art som har berettiget interesse for allmennheten, men som ikke er registreringspliktige etter kap. II, *skal* slike opplysninger også registreres.

§ 16 skal lyde:

Stortinget kan behandle og publisere personopplysninger, herunder personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9, når det er nødvendig i henhold til reglementet her og utførelse av oppgaver i den forbindelse.

De registrerte opplysningene tas ut av det elektroniske registeret etter at vedkommende representant er gått ut av Stortinget, jf. § 12.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2024.

B.

Dokument 8:1 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen og Seher Aydar om å styrke habilitetsreglene og gjenreise tillit til demokratiet – punkt 7 – vedlegges protokollen.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 15. desember 2023

Masud Gharahkhani

Svein Harberg

Nils T. Bjørke

Morten Wold

Kari Henriksen

Ingrid Fiskaa

